מענגען מענער און פרויען זיצן צוזאמען אין שול?

ש א ל ה: — לעצטענס איז די צאל שולען, אין וועלכע מענער און פרויען זיצן צוזאמען, שטארק געוואקסען. אין א סך פון זיי דאוונען אידען, וועלכע באצייכענען זיך אלס ארטאדאקסן. האלט איר, אז די ארטאדאקסיע דארף באטראכטען אזעלכע שולען אלס אן אומפארמיידליכע געשעעניש און שלום־מאכען מיט דעם שינוי, אדער זי מוז אננעמען א מיליטאנטישע שטעלונג קעגען דעם?

כדי קלאר צו מאכען מיין שטעלונג צו דער אנגעווייטאגטער פראגע וועל איך דערציילען דעם פאלגענדען עפיזאד:

א יונגערמאן, וועלכער האט זיך אריינגעצויגען אין א פארשטאט לעבן באסטאן, וואו אין דער איינציגער שול, וואס האט דארטען עקזיסטירט, זיינען מענער און פרויען געזעסען צוזאמען, האט מיך אנגעפרעגט וואס ער זאל טאן ראש־השנה און יום־כפור. ביז דאמאלט איז ער צוליב דעם ענין תערובות אין שול ניט אריין, אבער ימים נוראים האט זיך אים ניט געגלוסט צו בלייבען אינדערהיים. איך האב אים געענטפערט, אז ער זאל בעסער דאוונען אין הויז סיי ראש־השנה און סיי יום־כיפור און ניט אריבערטרעטען די שוועל פון דער שול. א פאר טעג שפעטער האט ער מיר ווידער טעלעפאנירט און דערציילט פאלגענדע מעשה: ער האט זיך געטראפען מיט דעם בעל־תקיעה פון דער שול און יענער האט אים געווארענט, אז אויב ער וועט ניט קומען אין שול הערען תקיעות, וועט ער בלייבען אן תקיעת שופר, ווייל מען וועט פאר אים פריוואט קיין תקיעות ניט בלאזען. דער יונגערמאן האט כמעט מיט תחנונים זיך געבעטען ביי מיר, אז איך זאל אים מתיר זיין צו גיין אין שול כאטש אויף איין האלבער שעה, כדי צו הערען תקיעות. איך האב מיך ניט פארטראכט אפילו אויף א רגע און אים געהייסען בלייבען זיצען אינדערהיים. בעסער ניט הערען קיין שופר איידער אריינגיין אין א בית־הכנסת, וועמעס קדושה איז פארשוועכט געווארען.

מיין שטרענגע האלטונג בנוגע תערובות נשים ואנשים איז באזירט אויף עטליכע טעמים.

ערשטענס, תערובות איז אסור על פי ההלכה. עס איז אין מאנכע פאלן אן איסור דאוריתא צו דאוונען אין א שול, וואו מענער און פרויען זיצן צוזאמען. אזא שול האט קיין קדושת בית הכנסת ניט און די תפילה, וואס מען דאווענט דארטען, איז על פי דין ווערטלאז.

צווייטענס, די אפזונדערונג פון די געשלעכטער אין שול שטאמט היסטאריש נאך פון דעם בית המקדש,

א שאלה וואס מוז געענטפערט ווערען אויף א קלארען און שארפען אופן. — די אויפגאבען פון ארטאדאקסיע אין אמעריקע.

פון הרב יוסף דוב סאלאווייטשיק

מענער פון פרויען האט ניט צו טאן מיט גרינשעצונג פון דער פרוי, ווי די פארשטייער פון האלב־רעפארמירטען לאגער ווילען עס אויסטייטשען, נאר פארקערט. זי איז באגרינדעט אויף דעם אידישען געפיל פון צניעות. דאס געפיל איז אידענטיש מיט דער יראת הכבוד באציאונג, וואס יהדות פון אברהם און שרה האט ארויסגעוויזען צו דער פרוי אלס מוטער און בויערין פון דער כנסת ישראל.

„ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה היא באהל".

פראקטיש דארף די ארטאדאקסיע טאן די פאלגענדע דריי זאכען:

א) אנפירען אויפקלערונגס־ארבייט אין ווארט און שריפט;

ב) מאראליש אונטערשטיצען די יחידים און רבנים, וועלכע קעמפען א סך מאל מיט מסירת נפש פאר קדושת בית הכנסת. מייסטענס הויבט זיך אן די רעפארם מיט דער עקשנות פון א תקיף אין דער בראדערהוד אדער סיסטערהוד. ווען די טראדיציאנעלע אידען וואלטען געווען גוט ארגאניזירט און געהאט א מער אגרעסיווע שטעלונג, וואלט מען אין א סך פאלען עס געקאנט פארמיידען.

ג) ארטאדאקסישע ארגאניזאציעס דארפען נעמען בויען שולען אין די פארשטעט און אין נייע געגנטען, וואו אידען באזעצן זיך. ווען, למשל, דער פארבאנד פון ארטאדאקסישע קהילות אדער די קהלה־ביוראס פון די פארשידענע ישיבות וואלטען זיך אויפגעהערט זיך שפילען מיט קינדערייען און נארישקייטען, מיט דער פארעפענטליכונג פון לידלאך לכבוד חנוכה, אדער מיט געבען עצות ווי צו באקען המן־טאשען אויף פורים, און זיי וואלטען זיך אנשטאט דעם קאנצענטרירט אויף ארגאניזירען נייע בתי כנסת און נייע אידישע קהלות אין אמעריקע, וואלטען זיי געקאנט א סך לייסטען.

מיר האבען נאך די שלאכט ניט פארלארען, ווייל מיר האבען נאך ניט אנגעהויבען צו קעמפען. מיר האבען מפקיר געווען די שול, פונקט ווי די פראנצויזען האבען מפקיר געווען פאריז איידער די דייטשען האבען געגעבען דעם ערשטען שאס. מיר קאנען אבער נאך אפילו היינט פארטיידיגען אונזערע פאזיציעס, אויב מיר וועלען האבען דעם רצון דערצו. דעם רצון צו קעמפען מוזען מיר האבען, ווייל די שול איז דער צענטער פון קהל'שן לעבען דא אין לאנד. קיין באוועגונג און קיין ארגאניזאציע איז ניט אזוי שטארק ווי די שול. ווען מיר פארלירען א שול, גייט פארלארען א סטראטעגישע פאזיציע. אן אנשטענדיגער קאמף פאר פרינציפען איז אלע מאל ווירדיג און בכבוד'יג.

חגר חרבך על ירך רכב וצלח על דבר אמת.

א טריבונע פאר'ן פאלק

מיינונגען פון לעזער וועגן פראגן פון טאג

אידישע לעגיאנערן ביים פראטעסט־מיטינג אין קאמאדאר האטעל

חשוב'ער רעדאקטאר!

איך האף, אז איר וועט זיך נישט אנטזאגען צו פאררעכטען א טעות, וואס איז אריינגעפאלען אין אייער באריכט וועגן דעם פראטעסט־מיטינג אין קאמאדאר האטעל דעם 25טען אקטאבער. אין רעפארט ווערט געזאגט: „א גרויסע אוואציע האט אויסגעבראכען, ווען א גרופע פון אידישע מלחמה־וועטעראנען האבען אריינגעמארשירט מיט אמעריקאנער און ישראל פאנען". די אמעריקאנער אידישע וועטעראנען האבען זיך נישט באטייליגט אין דעם מיטינג. אריינגעמארשירט האבען אידישע לעגיאנערן אונטער מיין פירערשאפט, און די אוואציע האט אויסגעבראכן, ווייל מיר האבען געזונגען „שאו ציונה נס ודגל", איינס פון די לידער, וואס מיר פלעגען זינגען, מארשירענדיג אין דער ערשטער וועלט־מלחמה.

מיט דרך ארץ,

אליהו גינזבורג (גילנער),

קאמאנדיר.

וועגן עמא לאזארוס' שוועסטער

חשוב'ער רעדאקטאר!

אין צוזאמענהאנג מיט דעם ארטיקעל וועגן עמא לאזארוס, פון אייער חשוב'ן מיטארבעטער יעקב גלאטשטיין, וועט איר מיר דערלויבען צו־

זי האט געשריבן אין די דעמאלט אנגעזעענע זשורנאלען, ווי „ניו ווארלד", „סקריבנער", „סענטשורי", אויך אין „אמעריקען היברו", און ווען די פעדעראציע פון די אמעריקאנער ציוניסטען האט אין 1901 געגרינדעט דעם זשורנאל „מאקאביען", מיט לואיס ליפסקי אלס רעדאקטאר, האט דזשאזעפין אויך פון צייט צו צייט געשריבען אין דעם זשורנאל. זי איז אויך, ווי איר שוועסטער עמא, געווען אידיש־נאציאנאל. ווען דר. הערצל איז ארויסגעקומען מיט דעם „יודענשטאט", און ער האט פאררופען דעם ערשטען ציוניסטישען קאנגרעס, האבען אויך דא אין אמעריקע די קעגנער באקעמפט הערצל'ען און זיין ציוניזם. איבערהויפט איז געווען טעטיג אויף דעם געביט דר. קויפמאן קאהלער, דער ראבאי פון טעמפעל בית־אל. ער האט געשטורעמט סיי אין זיין טעמפעל און סיי אין דעם וועכענטליכען זשורנאל „אמעריקען היברו". אזוי ווי דר. קאהלער איז אויך געווען דער פרעזידענט פון דער ניו יארק באַרד אוו ראבאים, איז ער באטראכט געווען אין זיין צייט אלס איינער פון די פירערס פון די אמעריקאנער אידען. עס האבען אים געענטפערט אויך באוואוסטע אידען פון יענער צייט, ווי פראפעסאר ריטשארד גאטהייל, פון קאלאמביא אוניווערזיטעט און דער ערשטער פרעזידענט פון דער ציוניסטישער פעדעראציע;

דער בעסטער און ווירקזאמסטער ענטפער אבער איז געקומען פון דער פען פון דזשאזעפין לאזארוס. נישט נאר האט זי געענטפערט אויף דר. קאהלער'ס באהויפטונג, אז „אמעריקע איז אונזער ציון, און וואשינגטאן איז אונזער ירושלים", און אויך אויף דר. קאהלער'ס לאזונג: „אונזער ציון איז די מענשהייט רעליגיעז, נישט דאס יודענטום נאציאנאליזירט". דזשאזעפין, אין איר ארטיקעל „ציוניזם", אין די נומערן פון „אמעריקען היברו", פון 10טען ביז דעם 17טען דעצעמבער, 1897, וואס האט פארנומען 14 און א האלבע זייטען, האט נישט נאר געענטפערט דר. הערצל'ס קעגנער, זי האט אויך באלויכטן פארוואס דאס אידישע פאלק דארף האבען צוריק ארץ ישראל.

דאס ארטיקעל פון דזשאזעפין איז אזא, אז אויך היינטיגע ציוניסטען וואלטען געקאנט מסכים זיין מיט דעם אינהאלט פון דעם ארטיקעל, וואס דזשאזעפין לאזארוס האט געשריבען מיט 57 יאר צוריק.

דאס אינטערעסאנטסטע דערביי איז געווען, אז דער „אמעריקען היברו", וואס איז געווען א נישט ציוניסטישער זשורנאל, און האט דער ערשטער אויך באקעמפט הערצל'ען און איז געווען קעגען רופען דעם קאנגרעס, האט נישט נאר געווידמעט 8 זייטען פאר דעם ציוניסטישען ארטיקעל, ער האט אויך באצאלט א האנאראר דזשאזעפין

מיט דרך ארץ.
דזשוליוס האַבער.

דר. יוסף הערץ, דער שפּעטערדיגער ראַבינער פון גרויסבריטאַניע.

שוועסטער דזשאָזעפין איז געווען באַקאַנט אלס אן „אַמעריקען עסעאיסט“,

וואו עס איז געווען אַן עזרת נשים און אַן עזרת ישראל. די כנסת ישראל האָט אין איר טויזנט־יעריגער מאַרטירער־געשיכטע ניט פאַרשוועכט דעם פּרינציפּ. נאָך מער, בשעת דאָס פּרימיטיווע קריסטענטום איז דערשינען אַלס אַ סעקטע אין ארץ־ישראל און האָט אָנגעהויבן ביסלעכווייז איינצופירען רעפאָרמען, איז איינע פון די זאַכען, וואָס די סעקטע האָט גלייך מחדש געווען אין דער אויסערליכקייט פון די בתי תפילה, געווען דאָס זעצען מענער און פרויען צוזאַמען. אַ סך מאָל איז תערובות פון נשים ואנשים געווען דער סימן מובהק דורך וועלכען אַ איד פלעגט וואַרשיינליך דערקענען, אַז דאָס איז ניט קיין מקום קדוש, וואו אידען דאַווענען, נאָר אַ געבעט־הויז פאַר אַפּטריניקעס. ווייל דעמאָלט האָבען נאָך די קריסטען אויסערליך זיך ניט אונטערשידען פון די טרייע אידען. אַלס אַ געהיימע סעקטע האָבען זיי זיך באַמיט צו פאַרדעקען זייער אידענטיטעט, און נאָר דורך באַשטימטע סימנים פלעגט מען זיי דערקענען. מיר דוכט זיך, אַז היסטאָרישער זכרון אַליין דאַרף אונז אָפּהאַלטען פון נאָכטאָן היינט וואָס די פּרימיטיווע קריסטען האָבען געטאָן מיט קנאַפּע נייננצען הונדערט יאָר צוריק.

דריטענס, די גאַנצע אידייע פון „פעמילי פּיוס“ איז אין ווידערשפּרוך צו דעם אידישען גייסט פון תפילה. תפילה מיינט זיך מתיחד זיין מיט'ן רבש"ע און דאָס צוריקציען זיך פון אַלעמען און אַלץ. דער מענש דאַרף זיך דעמאָלט פילען איינזאַם, פאַרלאָזען און אַליין. אויף דעם בורא עולם דאַרף ער קוקען דאַמאָלט ווי אויף זיין איינציגען פריינט, פון וועמען ער קאָן דערוואַרטן הילף און טרייסט. „הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו אל ד' א' עד שיחננו“.

עס איז קלאָר, אַז פרויען געזעלשאַפט, וועלכע רופט אַ סך מאָל ארויס ביי מענער און מענער געזעלשאַפט, וואָס רופט ביי פרויען ארויס אַ באַשטימטע פריוואָליטעט, אין געדאַנקען אָדער אין פאַרהאַלטונג, קאָן קנאַפּ וואָס ביישטייערן צו דער פאַרהייליגונג און פאַרטיפונג פון רעליגיעזען געפיל און ארויסרופען די שטימונג, אין וועלכער דער מענש דאַרף זיך געפינען בשעת ער טרעפט זיך מיט'ן רבש"ע. דער ממעמקים קראתיך ד' קאָן ניט רעאַליזירט ווערען אין אַזאַ שול.

לויט מיין מיינונג דאַרף די אָרטאָדאָקסיע מאָביליזירען אַלע אירע כוחות און אָנפירען אַן אומדערמידליכען קאַמף געגען דער פאַרקריסטליכונג (קיין אַנדער נאָמען דערפאַר האָב איך ניט) פון דער שול, וואָס ווערט אָנגעפירט פון מענשען, וואָס באַזיצען ניט קיין הלכה'שען וויסען און אויך ניט קיין היסטאָריש־פילאָזאָפישע פאַרשטענדניש וועגען דעם מהות פון תפילה, און האָבען די חוצפה צו ברעכן עיקרים און מנהגים, וועלכע זיינען נתקדש געוואָרען דורך בלוט און טרערען. איך גלויב ניט, אַז דער קאַמף איז אַ פאַרלאָרענער. איך זע ניט אין תערובות נשים ואנשים קיין פּראָגרעסיווע אידייע, וואָס זאָל אַפּעלירען צום קולטורעלען מענשען. דער אַמעריקאַנער איד, טראָץ דעם וואָס ער איז איגנאָראַנט אין אידישע ענינים, באַזיצט אַ סך שכל הישר און האָט אַ באַשטימטע אינטעלעקטועלע ערליכקייט. איך בין איבערצייגט, אַז ווען די אידישע עפענטליכקייט וואָלט מיט אַן אמת אויפגעקלערט געוואָרען וועגען דעם ענין, וואָלט זי זיך אַנדערש באַצויגען צו דער אומווירדיגער רעפאָרם. זי וואָלט פאַרשטאַנען, אַז דאָס אָפּטיילן

טעקסאַס־מיליאָנער וואָס... מיט דעם נעגער־...

אַ פּאַסירונג פון ניו יאָרק און פּאַסירונגען פון שטעט אין אַנדערע לענדער. — אַ ביטערער טעות. — רייזע איינדרוקן.

פון דר. ח. שאָשקעס

כמעט דריי חדשים האָב איך געוואַנדערט איבער פאַרשיידענע לענדער — פון בראַזיל קיין אורוגוואַי, קיין אַרגענטינע, קיין טשילי. איך בין פאַר דער צייט געווען אַן עדות פון אַ פּאָליטישער אויפטרייסלונג אין בראַזיל און פון אַן ערדישער טרייסלונג אין סאַנטיאַגאָ, באַגעגנט זיך מיט מיניסטאָרען און לאַפּיטוטן, מיט פּראָפעסאָרען און — אויפגעקומענע גבירים.

אַ פאַרביגער קאַליידאָסקאָפּ פון בילדער האָט זיך געצויגן פאַר מיינע אויגען, אָבער מיין האַנט האָט זיך דאָך צו דער פעדער נישט געצויגען.

עפּעס אַ מאָדנע אַפּאַטיע האָט מיך ארומגענומען. איך האָב איצט פאַרשטאַנען די ווערטער פון מיינעם אַ פריינט, וואָס וואוינט אין בראַזיל:

„איך פאָר, — האָט ער געזאָגט, — צוויי מאָל אַ טאָג פאַרביי דער שענסטער נאַטור־פּאַנאָראַמע אין דער וועלט, — פון מיין וואוינונג אין קאָפּאַקאַבאַנאַ צו מיין אָפּיס אין ריאָ. איך פאָר פאַרביי די בערג פון אומפאַרגלייכליכער פאָרם און שיינקייט. בלויע שטיקער ים מישען זיך מיט'ן אָפּשיין פון בלויע הימלען. בוימער און בלומען, וואָס זענען ענליך אויף אויסטערלישע חיות רייצען מיט אַלערליי בונטע קאָלירען. און איך זע דאָס גאָרניט און ס'ווירקט אפילו נישט מער. איך טראַכט נאָר, וואָס שנעלער צו דערגרייכן צו מיין דומפּיגען אָפּיס, איבערלאָזנדיג הינטער זיך אָט די דאָזיגע געבענשטע „שפע“. וויזט אויס, אַז אויך ביי מיר רייסט זיך צייטענווייז אריין די דאָזיגע איבערזעטיגקייט, אָדער רופט דאָס „בלאַזירטקייט“.

אין אַזעלכע פעריאָדען האָב איך מיטלייד מיט מיינע קאָלעגען, וואָס מ ו ז ע ן שרייבען אפילו ווען ס'גלוסט זיך נישט, ווען די נשמה איז נישט דערביי, — ווייל די פּרנסה יאָגט און רופט.

געניס איך פון דער דאָזיגער „פּריווילעגיע“, וואָס איך לעב נישט פון מיין פעדער.

אָבער פּלוצלינג קומט דאָס ווידער, דער חשק זיך צו טיילען מיט דער אומזעבאַרער אוידיטאָריע לעזער. די אַזוי גערופענע מוזע הויבט זיך אָן צו שפּאַרען דורך טיר און פענסטער; בילדער לעבן אויף, דער אַפּאַראַט פון זכרון ברענגט אַרויס פון אַרכיוו אויף דער אויבערפלאַך די אינצידענטן, געשפּרעכען, געשעענישען וואָס האָבען זיך דאָרטן איינגעקריצט און שוין מיט שטויב זיך געהאַט פאַרדעקט.

און אַלץ ווערט ווידער וויכטיג און ווידער פּיבערט די פּען אין מיין האַנט.

— — — — — — — — — — —

לאָמיר אָנהויבען פון דעם צענטען נאָוועמבער.

ס'וואָלט געווען אַ שאָד, ווען איך זאָל פאַרשווייגען דעם אָקאָרשט דורכגעלעבטען אינצידענט אין דעם ניו יאָרקער וואַלדאָרף־אַסטאָריע האָטעל.

דאָרט האָט זיך געפונען אין אַן אַפּאַרטמענט באַשטימט פאַר פרעמדע מלוכה־הויפּטן, וואָס זענען געסט אין אונזער לאַנד, — דער פּרעזידענט פון ליבעריאַ וויליאַם טובמאַן. זיין מלוכה באַשטייט פון דריטהאַלבן מיליאָן שוואַרצע און זייער פּרעזידענט איז אויך אַ נעגער.

איר ווייסט, אַז מען האָט אים געגעבען אַן אומגעוויינליך פייערליכע אויפנאַמע, אַלע: פון פּרעזידענט אייזענהאַוער ביז די שיך־פּוצער אויפ'ן ראָג פון די גאַסען.

די לעזער מיינע געדענקען מסתם, אַז מיט צוויי יאָר צוריק האָב איך באַזוכט זיין ווייט לאַנד אין אַפריקע און געוועזען דאָרט אַן אָנגעלייגטער גאַסט. דער פּרעזידענט טובמאַן אַליין האָט מיך מיטגענומען אין זיין אויטאָמאָביל אין צענטער פון זיין מדינה, וואו פּרימיטיווע שבטים אין טיגער־פעלען האָבען אונז אונטערהאַלטען מיט טענץ.

דאָס דאָזיגע אינטערעסאַנטע קאַפּיטעל פון מיינע רייזעס איז שוין פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין זייטען פון אַ פּובליקירטען בוך.

און ווען טובמאַן איז געקומען קיין ניו־יאָרק האָב איך אים פּריוואַט באַזוכט אַ פּאָר מאָל אין זיין האָטעל.

נעכטען בין איך געקומען זיך געזעגענען מיט אים פאַר זיין אָפּרייזע צוריק אַהיים.

אין סאַלאָן פון זיין אַפּאַרטמענט איז גראָד פאָרגעקומען אַ זיצונג מיט דעם גומי־סינדיקאַט, וועלכער בויט איצט נייע פאַבריקן געבן דער ליבעריער הויפּט־שטאָט מאָנראָוויאַ.

אין וואַרטע־צימער איז צוזאַמען מיט מיר געזעסען אַ געוויקסיגער אַמעריקאַנער, — אַ טיפּישער דזשענטעלמאַן פון טעקסעס, וועלכער האָט זיך מיט מיר צורעדט, ווען דער דינער פון האָטעל האָט אַריינגעטראָגען אונזערע וויזיט־קאַרטען צום פּרעזידענט און זיך דאָרט פאַרזוימט.

ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער שכן מיינער איז איינער פון די מיליאָנערישע אויל־מאַגנאַטען, וועלכער האָט זיך פאַראינטערעסירט מיט די נאַטור־רייכטימער פון ליבעריע. איז ער געקומען זען דעם פּרעזידענט און זיך דורכשמועסען מיט אים.

אַנשטאָט דעם ווייסן דינער, וועלכער איז געגאַנגען אונז אָנמעלדען, איז אַרויסגעקומען אַ נעגער, איינפאַך געקליידעט, מיט אַ פּשוט'ער באַנעמונג און זיך דערנענטערט צו דער סאָפע אויף וועלכער מיר זענען געזעסען. איך האָב, פאַרשטייט זיך, גלייך דערקענט דעם נעגער; דאָס איז געווען דער פּרעזידענט טובמאַן אַליין... האָב איך זיך אויפגעהויבען. ער האָט מיר אויסגעשטרעקט די האַנט און מיט אַ שמייכעל זיך באַגריסט. גלייך דערנאָך האָט ער אויסגעשטרעקט די האַנט צו מיין שכן, וואָס איז געבליבען זיצען.

יענער אָבער האָט די האַנט נישט אָנגענומען און זי איז געבליבען הענגען.

אַ פּיינליכע סעקונדע איז אָפּגעלאָפען. טובמאַן אַביסל איבעראַשט, האָט מיך גענומען אונטערן אָרעם, געמאַכט עטליכע טריט אין דער ריכטונג צום סאַלאָן און געבעטען איך זאָל אַביסעל וואַרטען ביז די זיצונג וועט זיך ענדיגען. איך בין צוריקגעגאַנגען צום פּלאַץ, וואו דער טעקסאַס־מיליאָנער איז געזעסן און מיט קענטיגער אויפרעגונג אַ זאָג געטאָן:

„ס'איז אַ חרפּה! פאַרוואָס האָט איר ניט גענומען דעם פּרעזידענט'ס האַנט?“

יענער איז אויפגעשפּרונגען און האָט אָנגעהויבען שטאַמלען!

„וואָס? וואָס? דאָס איז געווען דער פּרעזידענט אַליין? און איך האָב געמיינט, אַז דער מענש איז זיין דינער... ניין, אוממעגליך, שרעקליך! איך האָב דאָך שוין מער נישט דאָ וואָס צו טאָן“...

ער איז געווען בלאַס, און מיט נערוועזע באַוועגונגען אָנגעהויבען אָנציען זיין מאַנטל; די הענט זיינע האָבן געציטערט, ווען ער האָט גענומען זיין ברייטען טעקסאַסער קאַפּעלוש.

„איר ווייסט, — זאָגט ער, — דער טעות איז אַרויסגעקומען דורכדעם, וואָס ער האָט מיר דער ערשטער אויסגעשטרעקט די האַנט: ביי אונז שטעקט נישט אויס אַ נעגער דער ערשטער די האַנט צו אַ ווייסן... ווער האָט געקאָנט וויסען? און עס איז מעגליך, אַז דער פאַרפעלטער „האַנט־דרוק“ האָט מיך געקאָסט אַ קיילעכדיגען מיליאָן דאָלאַר“...

איך האָב אויף אים גאָר קיין רחמנות נישט געהאַט, ווען זיין הויכע פיגור, דאָס־מאָל מיט אַן אַראָפּגעלאָזענעם קאָפּ, איז פאַרשוואונדען געוואָרען אין עלעוויייטאָר.

מיט'ן פּרעזידענט טובמאַן האָב איך שפּעטער דעם אינצידענט נישט באַרירט: איך ווייס נישט, וואָס ער האָט געפילט, — איך אָבער, האָב זיך געשעמט...

— — — — — — — — — — —

און איצט נאָך אַן אינצידענט, ווען שוין נישט עמיצער אַנדערש, נאָר איך אַליין בין געווען דער קרבן פון אַ מיספאַרשטענדניש. געטראָפען האָט דאָס אין ריאָ דע זשאַנייראָ.

מיט איינגע וואָכען צוריק האָט דער ענגלישער גענעראַל דזשאָן סטענסבי — וועלכער איז דער הויפּט פון אינטערנאַציאָנאַלען מיגראַציע אָפּיס אין לאַטיין־אַמעריקע, איינגעאָרדענט אַ דיפּלאָמאַטישע אויפנאַמע ביי זיך אין פּאַלאַצעל אויפ'ן ברעג פון פּאָספּאָריש־לייכטענדען